



Udział cudzoziemców w najwyższej lidze piłkarskiej w Polsce – aspekt społeczny, ekonomiczny i sportowy

Witold Śmigielski (1,2), Dorota Kałuża-Kopias(1), Janusz Śmigielski (3)

1. Zakład Demografii i Gerontologii Społecznej, Uniwersytet Łódzki
2. Zakład Epidemiologii, Prewencji Chorób Układu Krążenia i Promocji Zdrowia, Instytut Kardiologii w Warszawie
3. Katedra Finansów, Rachunkowości i Logistyki, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie



Polska ekstraklasa piłkarska

– siła marki

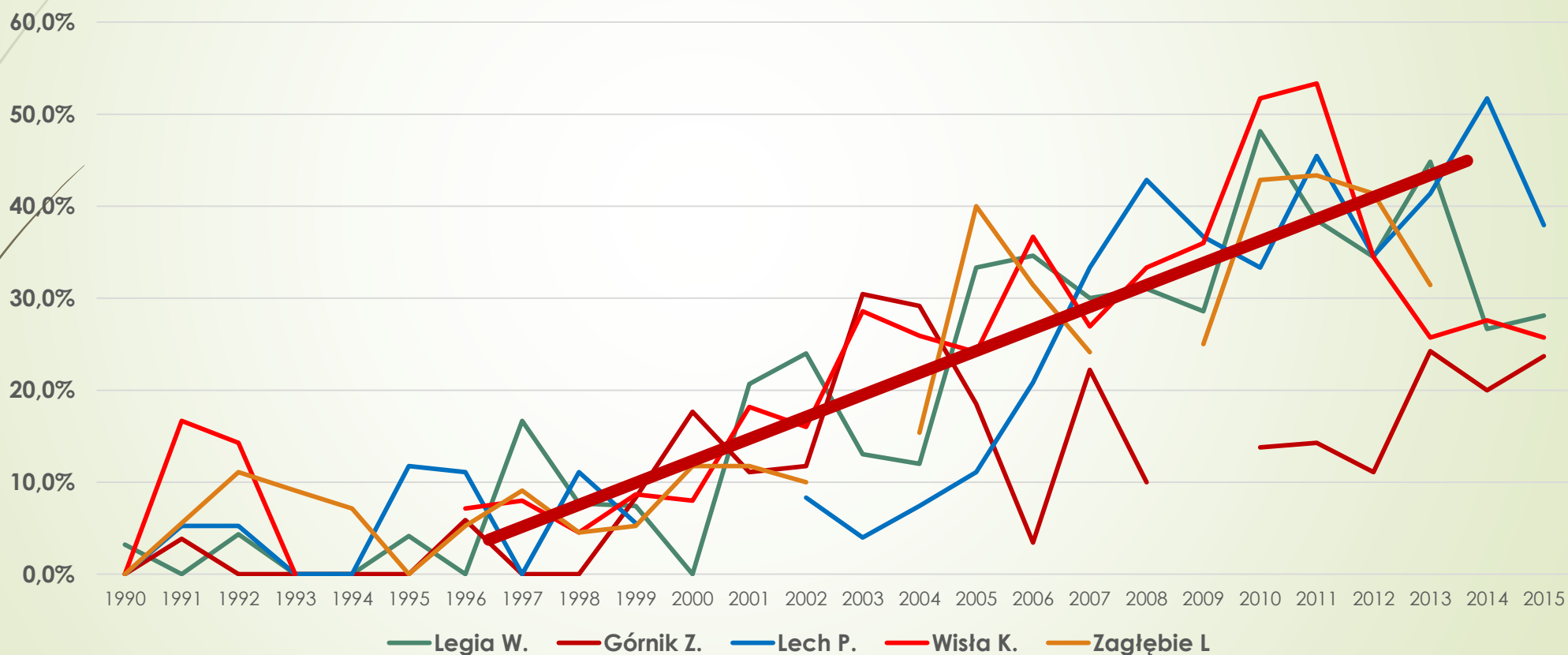
- Według danych Nielsen Audience Measurement, przeciętny mecz ekstraklasy cechuje się oglądalnością **blisko 110 tys. widzów** (Canal+, Eurosport), przy czym cieszące się największym zainteresowaniem pojedynki **Legii Warszawa z Lechem Poznań cechują się ok. 330-350 tys. oglądalnością** [1].
- Dostępny w publicznej telewizji (TVP2) mecz Legii Warszawa z Lechią Gdańsk (04.06.2017) oglądało **ponad 1,1 mln. widzów** [1].
- Przeciętny weekend ligowy gromadzi na stadionach ekstraklasy **ok. 80 tys. kibiców** [2].



Stadion jako arena spotkań interkulturowych

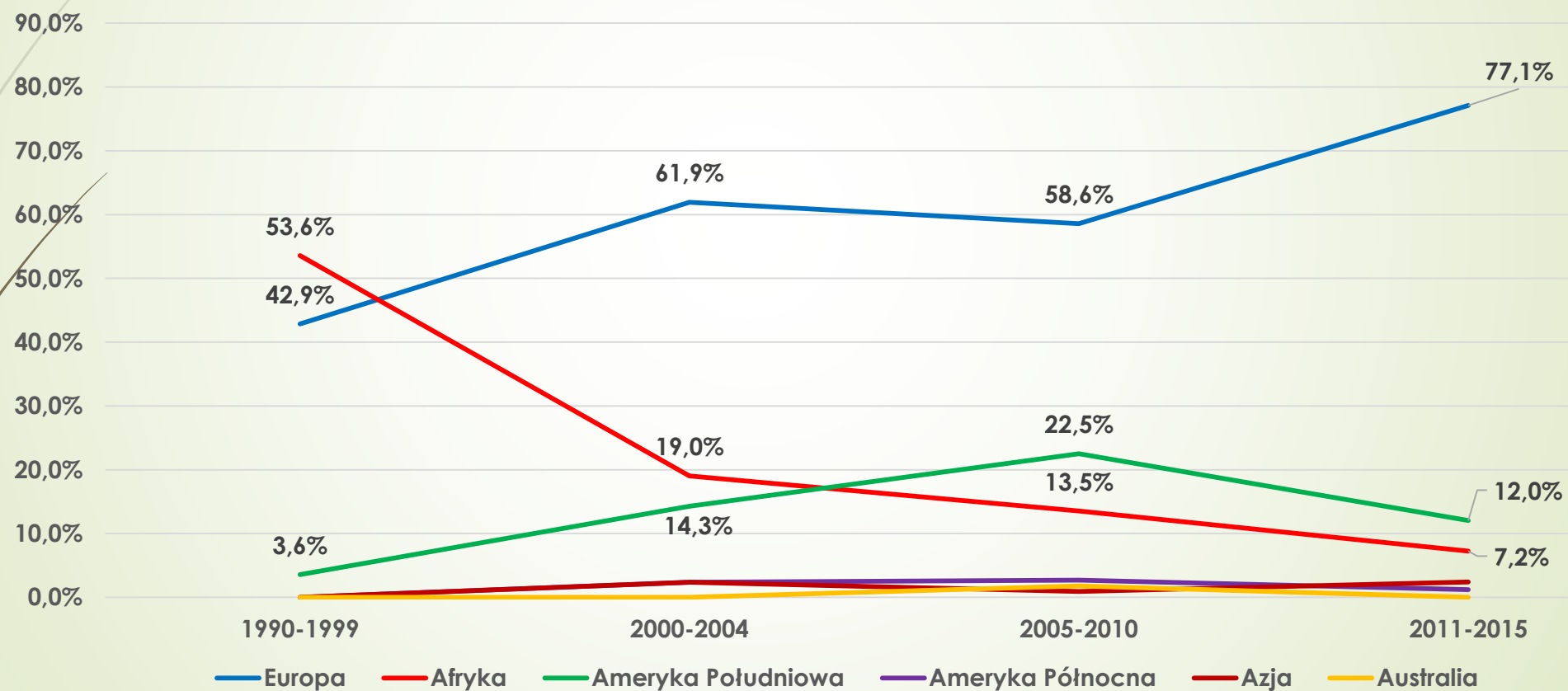
Jak zaznacza Renata Włoch rasizm w Polsce jest rasizmem abstrakcyjnym i rytualnym, ponieważ statystyczny Polak rzadko ma okazję spotkać osobę innego koloru skóry. Faktem jest, że **w środowisku sportowym częściej można spotkać osoby o innym kolorze skóry z uwagi na rosnącą liczebność migracji „sportowych”**: polskie kluby, również w niższych ligach, coraz częściej zatrudniają zawodników z Afryki czy Ameryki Południowej [3].

Udział cudzoziemców w piłkarskiej ekstraklasie w latach 1990 - 2015



Źródło: Wizualizacja własna na podstawie danych worldfootball.net [4]

Struktura imigracji piłkarskiej w Polsce w latach 1990 – 2015 (wg. kontynentów)



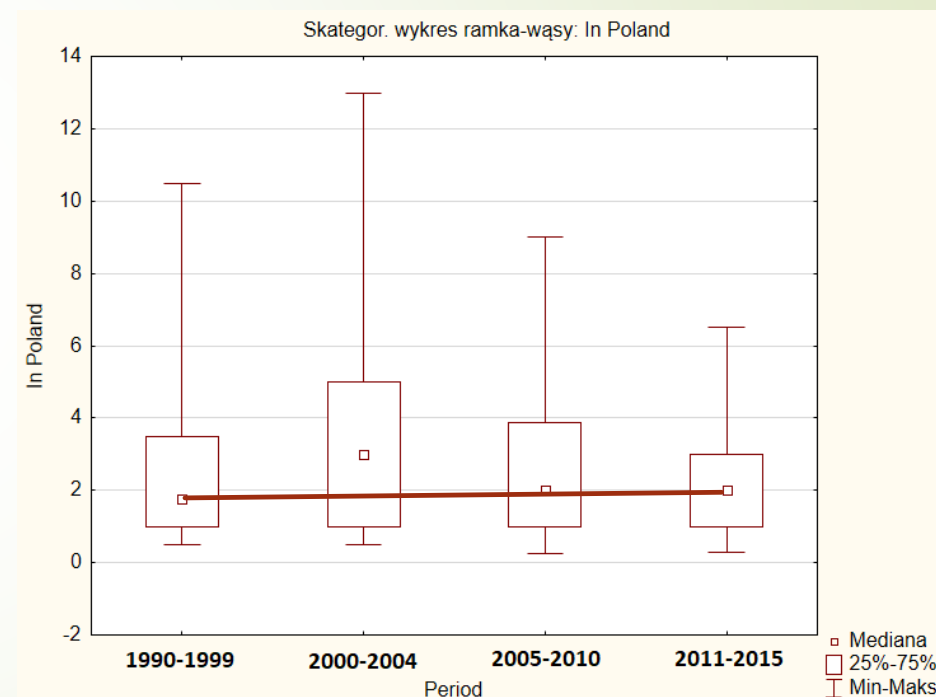
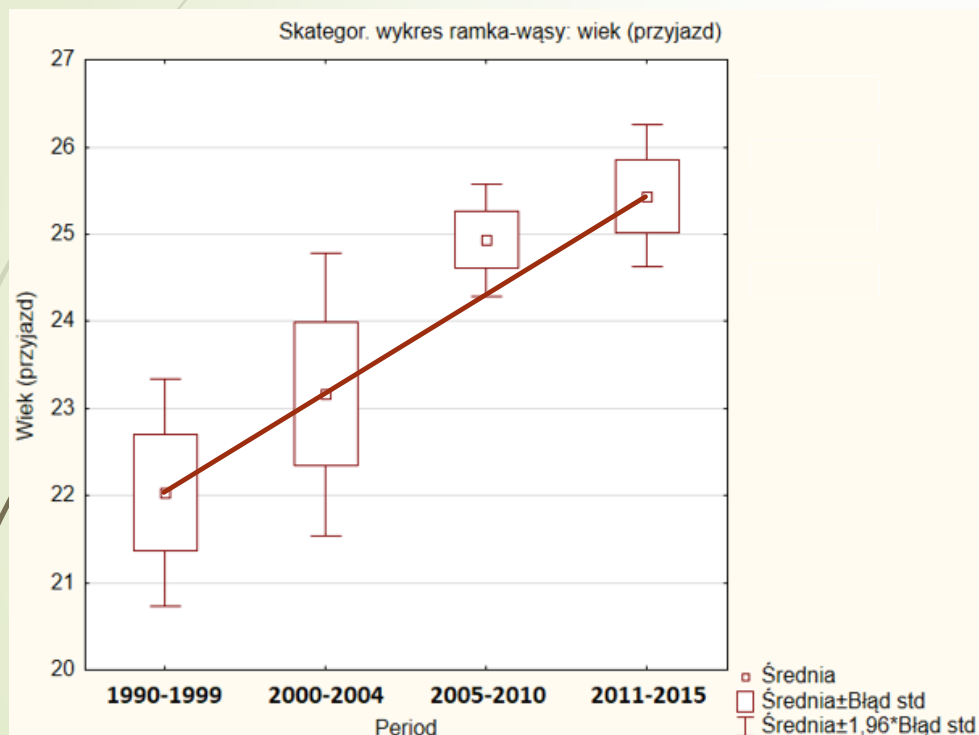
Źródło: Wizualizacja własna na podstawie danych worldfootball.net [4]

Struktura imigracji piłkarskiej w Polsce w latach 1990 – 2015 (wg. kontynentów)

Kontynent	1990-1999	2000-2004	2005-2010	2011-2015
Europa	42,9%	61,9%	58,6%	77,1%
w tym: centralna	0,0%	11,9%	12,6%	26,5%
w tym: wschodnia	28,6%	2,4%	1,8%	4,8%
w tym: południowa	3,6%	40,5%	35,1%	24,1%
w tym: północna	10,7%	4,8%	5,4%	13,3%
w tym: zachodnia	0,0%	2,4%	3,6%	8,4%
Afryka	53,6%	19,0%	13,5%	7,2%
Ameryka Południowa	3,6%	14,3%	22,5%	12,0%
Ameryka Północna	0,0%	2,4%	2,7%	1,2%
Azja	0,0%	2,4%	0,9%	2,4%
Australia	0,0%	0,0%	1,8%	0,0%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych worldfootball.net [4]

Struktura wieku i czasu pobytu w Polsce zagranicznych piłkarzy ekstraklasy



Pogłębiona analiza struktury imigracji do polskiej ekstraklasy piłkarzy z zagranicy wskazuje, że **ponad połowa** z nich przyjeżdża do Polski **ze swojej rodzimej ligi**, zaś po grze w Polsce **do ligi swojego kraju wraca blisko 30% zawodników**.

Stan obecny (początek rundy wiosennej 2017/18)






- Na 428 piłkarzy w polskiej ekstraklasie 159 pochodzi z zagranicy (37,1%).
- W 6 z 16 klubów polskiej ekstraklasy ponad połowę kadry stanowią piłkarze zagraniczni.
- Największą mniejszością narodową w polskiej ekstraklasie stanowią Słowacy (24; 5,6%), Hiszpanie (14; 3,3%), Chorwaci (12; 2,8%), Serbowie (10; 2,3%) oraz Ukraińcy, Słoweńcy i Czesi (po 8; 1,8%).
- Wśród piłkarzy z podstawowych 11-tek (według PS), piłkarze z zagranicy stanowią 44,4%, zaś ich wartość rynkowa wynosi 203,3 mln euro (54,6% wartości podstawowych piłkarzy ekstraklasy).

Klub piłkarski	Udział %
Bruk-Bet Termalica Nieciecza	59,3%
Korona Kielce	55,0%
Lechia Gdańsk	53,8%
Wisła Kraków	53,3%
Lech Poznań	52,0%
Cracovia Kraków	51,9%
Piast Gliwice	44,0%
Legia Warszawa	37,5%
Jagiellonia Białystok	36,0%
Śląsk Wrocław	32,3%
Arka Gdynia	30,8%
Sandecja Nowy Sącz	23,3%
Wisła Płock	23,1%
Pogoń Szczecin	19,2%
Górnik Zabrze	17,2%
Zagłębie Lubin	16,1%

Liga polska na tle wybranych „aspirujących” lig europejskich i lig zachodnich (według udziału obcokrajowców).

Liga	Ogółem	TOP3
	%	
Szwajcarska	40,8%	49,3%
Polska	37,1%	41,9%
Rosyjska	34,4%	33,7%
Słoweńska	33,1%	38,8%
Norwegia	31,5%	36,9%
Węgierska	29,5%	33,0%
Słowacka	28,5%	30,0%
Czeska	26,6%	24,0%

Ligi zachodnie (TOP3):

	62,9% (67,1%)
	51,2% (65,2%)
	48,3% (48,4%)
	42,6% (51,1%)
	38,6% (46,7%)

TOP3 – 3 najlepsze zespoły sezonu 2016/17

Źródło: worldfootball.net [4]

Najdrożsi i najlepsi piłkarze ekstraklasy [2]

Najdrożsi (TOP-10)

-  1. M. Pazdan (Legia) -> 10,5 mln. euro
-  2. A. Jędrzejczak (Legia) -> 9,5 mln. euro
-  3. D. Jevtic (Lech) -> 8,8 mln. euro
-  4. D. Antolic (Legia) -> 8,4 mln. euro
-  5. M. Vesovic (Legia) -> 6,9 mln. euro
-  6. M. Situm (Lech) -> 6,3 mln. euro
-  7. Eduardo (Legia) -> 6,3 mln. euro
-  8. K. Mączyński (Legia) -> 5,3 mln. euro
-  9. P. Frankowski (Jagiellonia) -> 5,3 mln. euro
-  10. Ch. Gytkjaer (Lech) -> 5,3 mln. euro

$\bar{x}_{PL}^V = 1,76 \text{ mln. } \text{€}$, $\bar{x}_{IM}^V = 2,54 \text{ mln. } \text{€}$; $p < 0,001$

Najlepsi (TOP-10)

-  1. J. Słowik (Śląsk) -> 6,40
-  2. Carlitos (Wisła K.) -> 6,14
-  3. Sz. Żurkowski (Górnik Z.) -> 6,05
-  4. R. Kurzawa (Górnik Z.) -> 6,00
-  5. M. Pawełek (Jagiellonia) -> 6,00
-  6. I. Angulo (Górnik Z.) -> 5,95
-  7. M. Gliwa (Sandecja) -> 5,95
-  8. A. Malarz (Legia) -> 5,90
-  9. T. Jodłowiec (Piast) -> 5,86
-  10. P. Steinbors (Arka) -> 5,76

$\bar{x}_{PL}^N = 5,22$, $\bar{x}_{IM}^N = 5,12$; $NS (p = 0,13)$

(Wybrane) szczególne osiągnięcia występujących w polskich klubach piłkarzy zagranicznych



Artjoms Rudnevs – zdobywca 3 bramek w meczu z Juventusem Turyn (**Juventus – Lech 3:3**)

Za: www.lechpoznan.pl



Zdjęcie: sport.se.pl

Zdjęcie: historiawisly.pl



Kalu Uche, legenda Wisły Kraków, strzelił m.in. gola na 2:1 w meczu z Schalke04 Gelsenkirchen (**FC Schalke 04 – Wisła K. 1:4**).

Królowie strzelców ekstraklasy w sezonach 2015/16 i 2016/17:
Nemanja Nikolic (po prawo) i **Marco Paixao** (po lewo)

Vadis Odjidja-Ofoe strzelec pierwszej z bramek w meczu LM z Realem Madryt (**Legia – Real M. 3:3**)



Zdjęcia (górze i dół): wyborcza.pl



Stosunek Polaków do innych narodowości (raporty CBOS)

Wydaje się, że występujący w ekstraklasie zagraniczni piłkarze, jako jeden z wielu czynników, mogli przyczynić się do poprawy sympatii do przedstawicieli innych krajów. Utożsamianie się kibiców ze swoim klubem oraz jego piłkarzami sprawia, że ten „inny” staje się trochę „nasz”...

Deklaracja sympatii do poszczególnych narodowości

Narodowość / rok	1995	2001	2005	2010	2015	2017
Amerykanie	63	50	46	45	44	54
Anglicy	51	44	50	50	48	51
Białorusini	18	26	18	34	28	37
Czesi	43	47	46	53	50	59
Francuzi	67	55	43	51	44	48
Japończycy	43	33	31	42	40	46
Litwini	35	36	32	42	34	42
Niemcy	35	32	34	39	43	46
(Cyganie)	10	17	13	23	18	21
Rosjanie	17	23	16	34	22	31
Rumuni	11	15	12	26	21	28
Słowacy	44	42	36	51	48	57
Ukraińcy	14	19	23	34	36	36
Węgrzy	56	47	39	49	44	54
Włosi	66	54	52	52	51	57
Żydzi	25	19	20	31	28	37

Średnie wartości sympatii



Źródło: Wizualizacja własna na podstawie raportu CBOS [5]

Incydenty rasistowskie na polskich stadionach – raporty PZPN [3, por. także 6]

Incydenty rasistowskie i in. zarejestrowane na meczach Ekstraklasy, ligowych i meczach Pucharu Polski w latach 2008-2012

Rok	Liczba incydentów	Wysokość kary
2008/2009	4	29 000
2009/2010	11	58 000
2010/2011	12	57 000
2011/2012	16	107 500

Źródło: Raporty okresowe PZPN

Podsumowanie

- Popularność zagranicznych piłkarzy zdaje się promować postawy tolerancji rasowej wśród kibiców, chociaż nadal polska piłka nie jest „wolna” od rasizmu. Wydaje się jednak, że liczba incydentów rasistowskich wobec piłkarzy czarnoskórych nieco spadła. Utrzymuje się za to silna niechęć kibiców wobec Żydów oraz Arabów (wyznawców islamu) [3].
- Brakuje badań postaw wobec innych narodów wśród kibiców i sympatyków sportowych. Zdarzające się incydenty mogą być efektem niechlubnej działalności wąskiej grupy pseudo-kibiców, mimo zwiększenia tolerancji rasowej wśród ogółu środowiska. Potwierdzenie (lub odrzucenie) tej tezy wymaga jednak pogłębionych badań.
- W porównaniu do innych lig Europy środkowo-wschodniej, polska ekstraklasa cechuje się relatywnie wysokim udziałem piłkarzy zagranicznych, co w pewnym stopniu ogranicza możliwość gry w ekstraklasie młodych polskich piłkarzy, którzy muszą próbować swych sił w niższych ligach lub poza granicami kraju. Niemniej jednak, w porównaniu do wiodących lig zachodnich, udział obcokrajowców w naszej lidze jest na znacząco niższym poziomie.
- Wysoka wartość rynkowa zagranicznych piłkarzy występujących w polskiej ekstraklasie oraz inne obiektywne sukcesy przez nich osiągnięte (jak np. wysokie miejsca w klasyfikacji najlepszych strzelców, gole zdobyte w ważnych meczach) wskazuje, że występujący w ekstraklasie zagraniczni piłkarze przyczyniają się do zwiększenia jakości polskiej piłki klubowej oraz jej sukcesów.

Dziękuję za uwagę

Niniejsza prezentacja jest efektem zainteresowań autorów zagadnieniem **demografii sportu [7, 8]**:

- ✓ Śmigielski W., Gajda J., Kałuża-Kopias D., Gajda R., Drygas W., *Life expectancy and All-Caused Mortality among Polish Soccer Players*, 9th Demographic Conference of "Young Demographers" "Actual Demographic Research of Young Demographers (not only) in Europe", Praga 15-16.02.2018.
- ✓ Śmigielski W., Gajda J., Pakos E., Śmigielski J., Drygas W., *Przyczyny zgonu polskich zawodników piłki nożnej*, XI Kardiologia Prewencyjna, Kraków 23-24 XI 2018.
- ✓ Śmigielski W., Majdzińska A., Pakos E., Drygas W., *Długość trwania życia wybitnych polskich sportowców na tle pozostałych polskich elit*, Łódzkie Dni Gerontologii, 20-21 IX 2018.
- ✓ Śmigielski W., Kałuża D., *Emigracja polskich zawodników sportów drużynowych – struktura i panujące tendencje (w trakcie opracowywania)*.
- ✓ Śmigielski W., Kałuża-Kopias D., Pakos E., *Poziom dzietności oraz model życia rodzinnego polskich zawodniczek siatkówki, koszykówki i uczestniczek Igrzysk Olimpijskich (w trakcie opracowywania)*.

Bibliografia

1. Kurdupski M. (2017), *112 tys. widzów meczów Ekstraklasy 2016/2017 w Canal+ i Eurosporcie*, publikacja dostępna na: <http://www.wirtualnemedial.pl/artykul/112-tys-widzow-meczow-ekstraklasy-2016-2017-w-canal-i-eurosporcie> (dn. 15.03.2018).
2. Skarb Kibica (Przegląd Sportowy), *Ekstraklasa. Sezon 2017/18, wiosna*, 9.02.2018, ISSN 0137-933X.
3. Włoch R. (2014), *Raport dotyczący wybranych przejawów dyskryminacji (rasizm, antysemityzm, ksenofobia i homofobia) w polskim sporcie ze szczególnym uwzględnieniem środowiska kibiców sportowych*, Ministerstwo Sportu i Turystyki.
4. Inne wykorzystane w pracy źródło danych (w tym archiwalnych) o lidze polskiej i ligach zagranicznych: www.worldfootball.net (dn. 15.03.2018).
5. Omyła-Rudzka M. (2017), Raport CBOS nr 21/2017, *Stosunek do innych narodów*.
6. Wywiad Lebida S. z R. Pankowskim, (2017), *Czy uda się w końcu wykopać rasizm ze stadionów*, polityka.pl, publikacja dostępna na: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1731606,1,czy-uda-sie-w-koncu-wykopac-rasizm-ze-stadionow-to-nie-tylko-polski-problem.read> (dn. 15.03.2018)
7. De Bruyn F., Bringe A. (2006), *An extension of sports demography: Duration Analysis Applied to Populations of Sports Federation Members*. Population English version. 2006/5. Vol. 61: p. 685–700.
8. Boyden N., Carey J. (2008), *Sports Demography – Methodologies and Concepts Applied to Sporting Populations*. It was presented and available at the Max Planck Institute for Demographic Research, August 2008